

De politieke carrière van A. Stracké (1904-1911)

De verkiezingsstrijd van 1903

A. Stracké, succesvol hotelhouder, eerlijk en solied man van zaken en van aanzien, is op late leeftijd (bijna 58 jaar oud) en zonder veel enthousiasme in de Oostendse politiek verzeild.

Eind augustus of begin september 1903 werd hij door de liberalen aangezocht zich op hun lijst kandidaat te stellen voor de gemeenteraadsverkiezingen van 18 oktober dat jaar. A.S. aanvaardde maar, wars van partijpolitiek, maakte hij voorbehoud. Op 8 september, nog vóór de poll zijn kandidatuur had goedgekeurd, had hij aan het liberaal comité een pak circulaires afgegeven om ze op de algemene vergadering aan de leden uit te delen. Daarin dankte A.S. voor het aanbod maar verklaarde dat hij volledig onafhankelijk wilde blijven. Hij was bereid in alle oprechtheid mee te werken voor de welvaart van Oostende, maar verklaarde dat partijtivist zoveel kwaad stichtte en voegde erbij dat hij, als overtuigd liberaal, in het belang van de stad, altijd gewenst had enkele katholieken naast de liberalen in de raad te zien zetelen.

Die beginselverklaring van A.S. schoot vlijmend in het liberale keelgat en "L'Echo d'Ostende", driftige spreekbuis van de blauwe partij, begon tegen A.S. een venijnige campagne die meer dan twee maanden duurde, met een escalatie naarmate de verkiezingsdag naderde (zie L'Echo ... van 13.09 tot 1.12.1903).

Aangezien A.S. geen vaste liberale koers wilde volgen, (L'Echo, 13.09.1903), kon zijn kandidatuur niet bekrachtigd worden. De "Association libérale" wilde een homogene gemeenteraad en geen compromissen.

In een antwoord (Echo, 15.09.1903) bevestigde A.S. zijn oprechte bedoelingen. Hij stond erop vrij te kunnen kiezen tussen het welzijn van de stad en de engere belangen van de liberalen. Hij zou die houding ook aangenomen hebben tegenover de katholieke partij en herhaalde dat de aanwezigheid van enkele katholieken in de raad een voordeel voor Oostende zou zijn. Een oppositie dwingt immers de problemen grondig te bestuderen.

Maar de liberalen hadden een heilige schrik van de intrede van klerikalen in de gemeenteraad. Dat zou een ramp betekenen voor de stad : allereerst het verval van het lager onderwijs en de ondermijning van het badseizoen. De voorspoed van Oostende steunde op het liberalisme.

Kort daarop : coup de théâtre !

Op 17.09.1903 bloklettert de Echo : "Un comble! M. Stracké candidat catholique! Hij heeft aanvaard maar handhaaft zijn liberaal standpunt!". Strackés woorden uit een brief (van 14.09) aan de voorzitter van de katholieke kring, worden geciteerd : "J'ai toujours été libéral et je le resterai... Je ne voudrais pas que, ni libéraux, ni catholiques, puissent un jour me qualifier de traître ou kazakkedraaier" (sic). (A.S. kende dus ook wat van de taal van de meerderheid der Oostendenaars!).

Daarop schampere commentaar van de Echo : "Arme katholieke partij. Groot is haar nood aan kandidaten. Ze gebruikt zelfs een overloper".

In het nummer van 20.09 wordt de aanval tegen de "overloper" verscherpt. Zijn privacy wordt daarbij niet gespaard. "A.S. kandidaat op de katholieke lijst! Wat een grap! Die A.S. ontvangt nooit geestelijken in zijn huis, gaat nooit naar de mis, is meer atheïst dan liberaal".

Weer verzet A.S. zich (Echo 24.09) tegen het verwijt "transfuge".
"Ik ben geen overloper. Vóór de poll heb ik mijn standpunt doen kennen. Ik ben te eerlijk geweest. Niet ik wilde met alle geweld naar het stadhuis, de liberalen hebben bij mij aangedrongen. Nu hebben de katholieken mij gevraagd en ze aanvaardden mijn voorwaarden".

Maar de Echo antwoordt bits : "We blijven hem overloper noemen. Van de katholieken, met of zonder Stracké, is geen goeds te verwachten. Le cléricisme, voilà l'ennemi. A bas la calotte! Die vierkatholieke kandidaten (nl. Vander Heyde, Hamman, Desmet en Stracké) maken geen kans".

En de hetze tegen A.S. wordt voortgezet. Kleinzielig en met onliberale intolerantie wordt gespot met het Duitse accent van de kranige selfmade man uit Naumburg, al ruim veertig jaar Oostendenaar en veertien jaar Belg. "De schaamteloze overloper... zijn politieke overtuiging is van geen tel... Hij kent alleen zaken". En L'Echo sneert : "bedides gompinaisons", "bedides affaires", "bedides et krantes avaires", (sic).

Voor laster wordt niet teruggeschrikt. Op 8.10 schrijft L'Echo : "M. Stracké qui, pour faire vivre les Ostendais, qu'il dit aimer de tout coeur, n'emploie que ses compatriotes, des... Allemands!!!" A.S. zal er rustig en vernietigend op antwoorden.

Uit die liberale scheldliteratuur (in de Echo) tegen A.S. lees ik hier een ruiker-
tje samen dat stinkt van nijd en boosaardigheid :
"l'ineffable caméléon politique"
"catholique affublé d'un faux nez libéral"
"un libéral girouette"
"la risée de toute la ville"
"renégat politique"
"judas parmi les Phariséens"
"un ex-libéral à tout faire"
"stupéfiante apostasie"
"candidat hétéroclite"
"le délicieux Stracké"
"un homard, quasi bleu"
"une brebis galeuse"
"ce jeune homme politique"
"dans son jargon panaché d'allemand"
"le maître d'hôtel qui fait de la si mauvaise cuisine politique"
"on devrait le mettre dans son musée dont il ne serait pas le moindre curiosité"

Het Vlaams liberaal verkiezingspamflet "Noch nu, noch nooit" (8.10.1903, nr. 1- uitgegeven door H. Goddyn, Babylonstraat 1) - in erbarmelijk Nederlands gesteld en van bedroevend laag niveau - nam het schimproza van de "Echo" over. Ook hiervan een paar bloemetjes : "de kaloten... de klerikale bloedzuigers met hunnen cameleon"
"de drie klerikale kleppers en hunnen peerdekop"
"als Stracké nog iets te missen heeft, dan gaat het regelrecht in den zak van de Duitschmans"
"De twee lijsten. Op de ééne al de standen der maatschappij. Op de andere : de geldzak, de slavernij, de Duitse soldatendwang"

"De kazakke draaijer uit de Kaaistraat eet geen choucroute om te doen gelooven dat hij geen vreemde luis is... De saucissen van Francfort staan op zijn menu als saucissen van Oostende"

"Monoloog van den kameleon : Ik heb meer beziens... als mijn boschaap uit mijn Museum"

Er wordt zelfs een café mop getapt : "Madam, nen Stracké! - Weet ge niet wat dat is ? Aan de Visscherskaai hoort ge niets anders meer. In plaats van nen half-en-half, drinkt met daar nen Stracké!"

Hoe gunstig steekt daartegen Strackés verdediging af in een lezenswaardig blaadje, gezet in de drukkerij van zijn hotel. Beheerst, sereen en met volledig begrip voor de economische problemen van de stad (de nadelige wet op de spelen was toen gestemd) antwoordt A.S. op de beschuldigingen. Ik vat hier weer samen.

Allereerst herhaalt A.S. de redenen van zijn kandidatuurstelling. "Na rijp beraad heb ik het aanbod van de liberalen aanvaard. Ook uit dankbaarheid tegenover de stad waar ik bijna 45 jaar heb doorgebracht (Een vergissing van ca. 4 jaar want A.S. was pas sinds 5 mei 1862 in Oostende gedomiciëerd).

"Ik blijf een rechtzinnig liberaal en meen dat verdraagzaamheid essentieel is voor elk liberalisme. Ik verwachtte wederzijdse tolerantie, betreurde partijtivist en kliekjesgeest. Omdat ik het algemeen welzijn nastreefde, heeft men mij versleten voor overloper, jezuïet, verrader. De wet op de spelen, gestemd door een gedeelte der katholieken, door liberalen en socialisten, heeft veel schade aan de stad berokkend... Maar er is ook de concurrentie. Onze publiciteit is gebrekkig. Voor de grootheid van Oostende moeten we samenwerken. Oppositie is een goede zaak. Maar alle raadsleden moeten zelfstandig handelen en zich niet laten leiden door de partijgeest".

Verder verdedigt A.S., in een open brief aan de liberale burgemeester (Alfons Liebaert), zijn voorstel om twee of drie katholieken - très honorables et sérieux - op de liberale lijst op te nemen. "Het zouden medewerkers geweest zijn. Uw vijanden zijn te zoeken bij de liberalen die uw taak bemoeilijken. Men is u niet dankbaar, men lastert - men maakt u verantwoordelijk voor het rampzalig seizoen. De resultaten van de verkiezingen zijn voor mij niet belangrijk. Ik schrijf dat nu - voor 'n overwinning of 'n nederlaag - omdat ik geen windhaan ben".

In dat verkiezingsblaadje van A.S. kwam ook een ironisch verhaaltje voor (ondertekend: "un électeur") dat nog aardig actueel klinkt. "Er was eens een eerlijk man, op wettelijke manier rijk geworden, die een gedeelte van zijn fortuin gebruikte om een kuststrook te verfraaien en de stad Oostende met een interessant museum te begiftigen. Toen de stad door een crisis getroffen werd, droomde die man ervan verzoening te bewerken. Maar, een politiek man mag niet denken. Hij moet het credo van zijn kliek zingen. Een eerlijk man die zegt wat hij denkt, dat wordt niet aanvaard. Met feiten, cijfers, documenten klaar en duidelijk argumenteren, is een politicus onwaardig. Niet ja en amen zeggen op wat van de partij uitgaat, is verraad plegen. Niet persoonlijk denken, dat is de ware vrije gedachte. Zijn persoonlijke ideeën drukken en publiceren is een misdad".

In een volgende paragraaf schudt A.S. opnieuw de onverdiende scheldnaam "overloper" krachtig van zich af. "Vooraleer definitief toe te zeggen heeft hij eerst zijn persoonlijke opvattingen doen kennen. Ze waren echter te "liberaal" in de ware zin van het woord. De katholieken opperden daar geen bezwaar tegen. Nochtans is en wordt A.S. geen lid van de katholieke kring. Hij blijft liberaal maar meent dat het stadsbestuur ieders medewerking nodig heeft".

En terloops vraagt A.S. nog : "Kesteloot (liberale kandidaat), die lid is van de kerk-fabriek van Mariakerke, is dat ook een overloper ?"

"Geen duistere invloeden hebben hier gewerkt. A.S. heeft alleen naar zijn geweten geluisterd en zijn gezond verstand gebruikt. In deze crisistijd moeten alle burgers samenwerken. De minderheid moet de meerderheid ter zijde staan voor dat ene doel, het welzijn van Oostende".

Tenslotte antwoordt A.S. afdoende op de lasterlijke bewering dat hij slechts "landgenoten", d.w.z. : Duitsers in dienst neemt.
"Ik ben Belg en Oostendenaar. Dat er meer Duitsers zijn onder de vreemdelingen die bij mij in dienst staan, ligt hieraan dat daaronder personen zijn die Engels, Duits en Frans kennen. Maar het is een leugen te beweren dat ik Duitsers in dienst neem ten nadele van Belgen en Oostendenaars. Volgende cijfers spreken duidelijk. In mijn verschillende instellingen : hotel, stationsbuffet, oesterpark, maalbotenrestaurant werken 152 personen. Daarvan zijn er 102 Belgen, het merendeel Oostendenaars. Verder 38 Duitsers, 5 Oostenrijkers, 1 Hollander, 1 Hongaar, 1 Rus, 2 Luxemburgers en 2 Denen".

En zo naderde de verkiezingsdag van 18 oktober. De uitslagen leverden tenslotte een kleine overwinning op voor de liberalen. Voldoende echter voor de "Echo" om te kraaien : "A.S. komt niet in de raad!" (20.10.1903) en "Stracké, nu heb je wel je les geleerd" (22.10.1903).

Enkele dagen later echter moesten de liberalen en de "Echo" een bittere pil slikken. Op grond van een onregelmatigheid - er waren enkele stembrieven te veel gevonden - had de Bestendige Deputatie A. Stracké als verkozen geproclameerd in de plaats van de liberaal Tanghe, die nochtans meer stemmen had behaald. En op 29.11.1903 moest de "Echo" met spijt toegeven : "A.S. récompensé largement de son invraisemblable défection du parti libéral".

Ik wens hier te noteren dat tijdens die verkiezingsstrijd het andere liberaal Oostends blad "Le Carillon" zich bijzonder kalm gedragen had en geen kwaad woord had geuit over A.S. Op 20.10.1903 - dus twee dagen na de verkiezingen - constateerde het nuchter : "Il serait puéril de nier que notre victoire d'hier est presque'une défaite". En op 28-29.11.1903 werd zakelijk en zonder commentaar gemeld dat A.S. verkozen was.

Zo kwam A. Stracké in de Oostendse gemeenteraad waarin hij effectief zetelde van 2.02.1904 tot 31.12.1911.

G. BILLIET

(wordt voortgezet)

OORLOGSDAGBOEK 1940-1945

Bij overvloed aan tekst konden wij in dit nummer het 4de deel van het "Oorlogsdagboek 1940-1945" niet opnemen. Onze leden zullen ons hiervoor wel willen verontschuldigen. In het oktober-nummer verschijnt dan ook het beloofde vervolg.

O.V.